

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul este elaborat în vederea instituirii unui cadru legal de organizare și funcționare a activității Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală. Astfel, proiectul legii stabilește cadrul legal, statutul juridic, principiile și direcțiile de activitate, funcțiile, atribuțiile, drepturile și obligațiile Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, organizarea activității și a serviciului în cadrul acesteia, finanțarea și activitatea economico-financiară, precum și activitățile de bază în domeniul proprietății intelectuale.

d. Suficiența argumentării. În conformitate cu prevederile Legii nr. 139 din 02 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, Guvernul urma să prezinte Parlamentului proiectul de lege specială cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Autorul în nota informativă prezintă argumente concludente în ce privește oportunitatea proiectului respectiv.

Astfel, analizând proiectul și raportându-l la alte acte normative în vigoare care reglementează domeniul dat, constatăm că un astfel de proiect este necesar.

Promovarea proiectului este dictată și de necesitatea instituirii unui cadru legal de organizare și funcționare a oficiului național de proprietate intelectuală.

Proiectul conține norme cu referință la funcțiile, atribuțiile, drepturile și obligațiile autorității sus-menționate.

Autorul a enumerat direcțiile principale de activitate ale Agenției, prin includerea acestora în funcțiile ei, precum și a specificat care sunt atribuțiile Agenției în vederea realizării funcțiilor expres prevăzute de lege. În acest context, vom recomanda analiza normei statuate la art. 7 din proiectul legii, care la litera d) prevede că Agenția „exercită și alte funcții”. În opinia noastră, funcțiile Agenției urmează a fi stabilite exhaustiv fără a lăsa loc de interpretări ambigui. Funcțiile trebuie să rezulte expres din

„misiunea” autorității și urmează a enumera strict direcțiile principale de activitate ale autorității. În altă ordine de idei, vom menționa că deși scopul proiectului este unul bine definit, în conținutul acestuia au fost depistate, totuși, unele norme cu un conținut ambiguu și discreționar, existând riscul ca să în final implementarea normelor să fie una defectuoasă. În cadrul raportului ne vom referi la aceste norme și vom înainta propuneri de remediere a efectului negativ al acestora.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare suplimentare și sunt identificate sursele de acoperire a acestora.

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală își desfășoară activitatea pe principiile de autogestiune și autofinanțare.

Astfel mijloacele financiare ale Agenției se formează din contribuțiile fondatorului, încasările din prestarea serviciilor, precum și alte surse legale.

În opinia noastră, considerăm că proiectul are acoperire financiară în acest sens.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale. în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanșetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanșetă și norme în alb, capabile să genereze

coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art. 7 alin. (1) lit. D) – sintagma „exercită alte funcții”.

Ținând cont de analiza efectuată în compartimentul „Suficiența argumentării” reiterăm faptul că, în opinia noastră, funcțiile unei autorități urmează a fi expres stabilite în actul normativ de bază care reglementează organizarea și desfășurarea activității autorității respective. Astfel, între componentele „misiune”, „funcții” și „atribuții” trebuie să existe o legătură strânsă care ar permite prezentarea cu exactitate a activității autorității și a responsabilității acesteia. Funcțiile autorității urmează să rezulte din „misiunea” acesteia și să enumere principalele direcții strategice de activitate ale autorității (de ex. funcția de elaborare a actelor normative în domeniu, funcția de supraveghere, control, funcția de prestare a serviciilor, etc).

Recomandarea: *În contextul celor expuse, recomandăm autorului a stabili expres în actul legislativ funcțiile de bază ale Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.*

Art. 7 alin. (2) lit. g) – sintagma „desfășoară activitate editorială în conformitate cu legislația” și art. 8 lit. d) –

Una din atribuțiile Agenției constă în desfășurarea activității editoriale în conformitate cu legislația. Art. 8 în acest sens stabilește că Agenția are dreptul să desfășoare activitate editorială, să încheie contracte de editare, să presteze servicii tipografice și redacțional-editoriale.

În opinia noastră, acest drept este unul extins, care va permite Agenției editarea oricăror informații. Cu referirea la acest aspect expunem următoarele.

Legea nr. 939 din 20 aprilie 2000 cu privire la activitatea editorială conține un capitol intitulat „organizarea activității editoriale”, care prevede în conținutul art. 10 că „activitatea editorială se desfășoară în condițiile Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi”. Astfel, în consecință logică a ideilor, analizând prevederile Legii nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – forma organizatorico-juridică a activității de antreprenoriat este întreprinderea, iar întreprinderea la rândul ei este un agent economic înregistrat în conformitate cu prevederile legale.

Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală nu are statut de întreprindere, ci este o instituție publică în subordinea Guvernului (art. 1 din proiectul legii) care nu are dreptul de a desfășura activitate de întreprinzător. Nu negăm dreptul însă ca Agenția, în virtutea misiunii sale și a funcțiilor să presteze anumite servicii în domeniul său de activitate, ceea ce și este stabilit expres în proiectul legii. Serviciile respective prestate contra plată vor fi incluse obligatoriu în Nomenclatorul serviciilor aprobat de Guvern (art. 17 alin. (4)).

Mai mult decât atât, cum Agenția va implementa norma statuată în art.6 al Legii nr. 939 din 20.04.2000 cu privire la activitatea editorială care stabilește că editorul este obligat să solicite permisiunea autorului sau a titularului de drepturi asupra obiectelor de proprietate intelectuală în cazul când activitatea editorială presupune reproducerea originalului editorial ce conține obiectul proprietății intelectuale.

În acest caz există riscul apariției unui conflict de interese: pe de o parte Agenția monitorizează/supraveghează aplicarea corectă și uniformă a prevederilor legale cu referire la domeniul dreptului de autor, iar pe de altă parte aceasta este cointeresată în prestarea serviciului de editare într-un volum mai mare.

Potrivit art. 22 din proiect alin. (2) activitatea editorială este desfășurată pentru asigurarea necesităților interne ale AGEPI, însă alin. (4) stabilește că „la solicitarea persoanelor interesate, în cadrul AGEPI pot fi editate și tipărite publicații care nu țin nemijlocit de domeniul proprietății intelectuale și de necesitățile AGEPI”. În opinia noastră, aceasta reprezintă de fapt acordarea unui drept excesiv Agenției fără înaintarea unor argumente care să dispună de acoperire justificativă. Mai mult decât atât, se acordă un drept discreționar, în temeiul alin. (5) al art. 22, directorului general al AGEPI în vederea stabilirii prin ordin a plății și a condițiilor pentru editare și tipărire și nu se includ în Nomenclatorul serviciilor prestate de către AGEPI, nomenclator care trebuie să facă referire și la costul fiecărui serviciu în parte.

Recomandarea: *Reieșind din cele expuse și din faptul că Agenția reprezintă o autoritate publică a statului, în opinia noastră, nu este oportun ca să-i fie acordate drepturi de a desfășura activitate editorială, dreptul să încheie contracte de editare, să presteze servicii tipografice și redacțional-editoriale.*

Astfel, se impune cu stringență examinarea repetată a normelor sus-menționate care stabilesc dreptul Agenției de a presta un asemenea serviciu.

În final vom concluziona că AGEPI are dreptul de a desfășura activitate editorială doar în limitele atribuțiilor atribuite și nu un drept excesiv cum se propune prin proiect din considerentele expuse supra.

Totodată, tariful pentru serviciul acordat de activitate editorială în exercitarea strictă a atribuțiilor de serviciu urmează a fi stabilit expres în Nomenclatorul serviciilor (tarifele și cuantumurile acestora se stabilesc de Guvern).

Art. 8 alin. (1) lit. e) –

Se menționează că pentru realizarea atribuțiilor sale, AGEPI are dreptul să sprijine financiar brevetarea în străinătate a invențiilor din Republica Moldova.

Nu negăm necesitatea instituirii unui asemenea drept, însă nu se cunoaște care este modalitatea finanțării, condițiile de finanțare, cum poate un solicitant să beneficieze de această finanțare ținând cont și de faptul că norma trebuie să asigure o egalitate deplină și efectivă în drepturi tuturor solicitanților de același gen.

Recomandarea: *Considerăm oportun ca proiectul legii să facă referire la condițiile, modalitatea organizării și desfășurării procedurii de asigurare a accesului la sprijinul financiar din partea AGEPI.*

În alte condiții, AGEPI va institui norme proprii (aprobată la nivel de ordin al directorului general) prin care să stabilească anumite cerințe excesive de exercitare a dreptului de a solicita acest sprijin financiar. În opinia noastră, toate condițiile în vederea solicitării sprijinului financiar trebuie să fie obiectiv justificate, să fie transparente, nediscriminatorii și proporționale.

Autorul urmează să stabilească cum are loc procedura de asigurare a sprijinului financiar solicitanților de brevetare în străinătate a invențiilor astfel încât să fie asigurată transparența și accesul nestingherit a oricăror persoane cointeresate de acordarea unui asemenea sprijin financiar.

Art. 16 din proiect

Norma statuează care sunt incompatibilitățile angajatului AGEPI.

Ținând cont de faptul că angajatul AGEPI nu are statut de funcționar public, respectiv nu i se aplică cadrul legal care reglementează acest statut, nu este clar ce a avut în vedere autorul prin utilizarea în contextul normei a sintagmei – „alte activități de reprezentare sau intermediere, precum și acordarea de servicii, incompatibile”. Astfel, angajatul AGEPI nu poate desfășura asemenea activități. Însă, nu sunt clar definite care sunt acele activități.

În aceste condiții, persoana care este angajat prin cumul la o altă unitate, poate să i se invoce faptul că această activitate este incompatibilă cu funcția deținută în cadrul AGEPI, deși norma nu statuează clar care sunt aceste activități/servicii care sunt incompatibile cu atribuțiile exercitate în cadrul AGEPI. În asemenea condiții, angajatul este pus la discreția angajatorului de a decide în mod unilateral dacă activitatea sau serviciul prestat este sau nu compatibil cu activitatea AGEPI.

Recomandarea: *Recomandăm autorului a analiza norma respectivă prin completarea acesteia cu activitățile/serviciile pe care angajatul AGEPI nu are dreptul de a le desfășura, ținând cont și de faptul că acesta nu este funcționar public, iar remunerarea muncii personalului AGEPI se*

efectuează în conformitate cu prevederile Codului Muncii a Legii cu privire la salarizare și cu actele interne ale AGEPI.

Art. 27 din proiectul legii –

Articolul 27 conține norme care reglementează în linii generale competența și activitatea comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale.

Nu negăm necesitatea instituirii unei asemenea comisii, însă atragem atenția la următorul aspect. Potrivit normei, persoanele care întrunesc condițiile necesare și sunt atestate de către Consiliul de mediere pe lângă Ministerul Justiției sunt înscrise în Lista mediatorilor Comisiei de mediere, listă care este publică și are un caracter de recomandare.

Autorul însă, nu specifică dacă persoana are dreptul de a apela la serviciile unui mediator, în condițiile Legii cu privire la mediere nr. 134-XVI din 14 iunie 2007 sau este obligată să apeleze doar la acei mediatori care sunt incluși în lista întocmită de AGEPI.

Există riscul ca în unele cazuri să se interpreteze restrictiv norma limitând dreptul persoanei de a alege un mediator, chiar dacă acesta nu este inclus în lista ținută de AGEPI, dar este inclus în lista de mediatori elaborată și actualizată de Ministerul Justiției în conformitate cu cadrul legal.

În altă ordine de idei, nu se poate deduce care va fi rolul Comisiei de mediere, odată ce mediatorul este independent în acțiunile sale și în deciziile sale. Iar alin. (12) al art. 27 prevede că „Comisia de mediere nu are dreptul să intervină în soluționarea litigiului sau să influențeze în vreun mod mediatorii”. Nora respectivă autorul urmează să o analizeze în coroborare cu atribuția comisiei de mediere statuată la alin. (2) lit. c) – „acordă asistență necesară mediatorilor și altor persoane implicate în procesul de mediere”. Or aceasta nu înseamnă o „camuflare” a intenției AGEPI de a înainta unele „recomandări”, „propuneri”, „soluții” mediatorilor sau ce se are în vedere prin „acordarea asistenței necesare mediatorilor” atât timp cât aceștia sunt independenți și sunt experți în domeniu.

Recomandarea: Recomandăm autorului a completa proiectul cu o normă expresă care să confirme dreptul oricărui solicitant la libera alegere a mediatorului în condițiile Legii 134/2007. Totodată, recomandăm a atrage atenția la statutul și atribuțiile comisiei de mediere.

În opinia noastră, dacă se dorește crearea unei comisii de mediere, atunci acesteia trebuie să i se acorde dreptul de a lua decizii (la nivelul unui mediator) pentru părțile implicate în litigiu, iar în caz de neîmpăcare, părțile vor fi în drept să apeleze la instanțele de judecată competente.

Comisia trebuie să fie formată din experți în domeniu, iar deciziile să fie cu caracter de recomandare pentru părți.

Considerăm că în practică instituția „comisiei de mediere” care să vegheze activitatea mediatorilor incluși în lista mediatorilor ai AGEPI va fi una ineficientă.

Mai mult decât atât, urmează a se stabili foarte clar care sunt relațiile dintre mediator și comisia de mediere, deoarece onorariul îl ia mediatorul.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

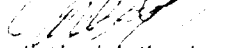
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

3. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva reponsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Vadim Curmei
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
14 Iunie 2013

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a Centrului Național Anticorupție - www.cccec.md